

ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ГУМАНІТАРНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Національний інститут стратегічних досліджень

У статті аналізується актуальні вітчизняні історико-культурні проблеми в контексті досягнення консолідації українського суспільства та пропонуються рекомендації щодо підвищення ефективності правових, моральних, релігійних та інших механізмів реалізації гуманітарної безпеки.

Вступ

Сьогодні в соціальній філософській думці все більша увага приділяється пошукам шляхів творення єдиної української політичної нації та досягнення консолідації українського суспільства. В цьому контексті здійснюється дослідження проблем національної історико-культурної спадщини, формування інформаційного простору та інших гуманітарних проблем як життєво важливих складових українського суспільства і важливих об'єктів вивчення гуманітарної безпеки. Досить поширеним серед науковців є розуміння гуманітарної безпеки як галузі науки, яка здійснює науково-теоретичне осмислення, розроблення та впровадження ефективних механізмів захисту національних інтересів держави в гуманітарній сфері, яке я й буду використовувати в даному дослідженні. Складовою цієї безпеки є дослідження проблеми взаємозв'язку людини, суспільства і держави. Саме людина у всій сукупності її багатьох аспектів та взаємозв'язків із суспільством є предметом вивчення соціальної філософії й головним об'єктом гуманітарної політики. Досліджуючи взаємозв'язки людини з державою через правові, моральні, релігійні та інші механізми, ми розглядаємо різні напрями гуманітарної безпеки. До них ми можемо віднести проблеми усвідомлення і осмислення загальних моральних проблем суспільства, забезпечення, наукового обґрунтування методів педагогічно-виховної діяльності, ефективного розв'язання соціальних і міжособистісних конфліктів, що виникають внаслідок трансформацій суспільства, розвитку науки й техніки.

Аналіз досліджень і публікацій

Назвати низку науковців, які розглядали проблему консолідації українського суспільства та працювали над виробленням концептуальних моделей національної безпеки в сучасних умовах із врахуванням гуманітарної складової. У працях українських дослідників В.Батюка, О.Бодрука, Г.Волинка, О.Дергачова, В.Горбуліна, О.Гончаренка, О.Данильяна, Є.Кравця, В.Крисаченка, Є.Лисицина, Є.Мануйлова, М.Мельника, Г.Мурашина, В.Мороза, В.Паламарчука, Б.Парахонського, М.Степико, М.Хилька, В.Шевченка, С.Шеригіна та інших здійснені спроби дослідження національної безпеки з точки зору національних інтересів та пріоритетів. Власне проблемою гуманітарної безпеки займалися такі дослідники, як Д.Солодкий, О.Сухарев та інші, які вважають, що використання терміну «гуманітарний» щодо безпеки має подвійне змістовне навантаження – (1) соціологічне, тобто пов'язаність із людиною й суспільством, де такий термін використовується як базовий у міждисциплінарних дослідженнях; та (2) політологічне – як антонім чи протиставлення техніко-технологічній

галузі (подібно до того, як в англійській мові розведено терміни «security» та «safety»). В даному розумінні гуманітарну безпеку можна визначити як систему способів та процедур забезпечення безпеки людини, структур її життєзабезпечення в умовах кризово-конфліктних ситуацій (надзвичайні ситуації, воєнні дії, зовнішньо-маніпулятивні дії тощо), а також у період стабілізації та реабілітації після виходу з кризи (пост-конфліктне миробудівництво).

Постановка завдання

Пропонована стаття присвячується аналізу проблем національної культури в контексті забезпечення гуманітарної безпеки України та розгляду шляхів підвищення ефективності її здійснення.

Основна частина

Одним із важливих напрямків консолідації українського суспільства є зміцнення гуманітарної безпеки шляхом формування національної самосвідомості українського суспільства через підтримку національної культури (зокрема, через всебічний розвиток української мови та підтримку мов національних меншин), формування історичної пам'яті, збереження і популяризацію історико-культурної спадщини, формування потужного національного інформаційного простору, інше. Важливим напрямком є також дослідження релігійного фактору в контексті самовизначення людини і його вплив на безпекову сферу. В стратегії Національної безпеки України чітко зазначається, що *стратегічними пріоритетами політики національної безпеки є досягнення національної єдності та консолідації суспільства шляхом подолання як об'єктивних, так і штучних суперечностей соціокультурного, конфесійного, етнічного, мовного, міжрегіонального та регіонального характеру на основі безумовного додержання конституційних гарантій прав і свобод людини й громадянина* [1].

Розглянемо основні напрями реалізації гуманітарної безпеки в Україні. Щоб розбудувати українську державу і зміцнювати українське суспільство, ми повинні активізувати дослідження та популяризацію свого історичного минулого, так як народ чи нація, які не знають свого минулого, не можуть мати майбутнього. Тому дуже важливим фактором консолідації українського суспільства є формування історичної пам'яті українців.

Державна політика пам'яті має бути орієнтована на формування в громадян України почуття спільної історичної долі, поваги до національної історії, усвідомлення пов'язаності з нею, відповідальності за майбутнє української держави-нації. Слід також звернути увагу на підвищення інтегративної ролі історичної пам'яті в процесі націотворення, становлення спільної національної ідентичності, досягнення громадянської консолідації та соціокультурної

єдності української політичної нації; на використання потенціалу історичної пам'яті для утвердження патріотизму, громадянської активності, ціннісних та політичних орієнтацій, лояльного ставлення до Української держави, готовності в разі необхідності її захищати. Слід зосередити зусилля на конструюванні у колективній свідомості націоцентричного розуміння історії Українського народу, її окремішності, самобутності, безперервності; на підвищенні ролі історичної пам'яті в контексті легітимації української державності та суверенітету, формуванні уявлень про цивілізаційну приналежність української нації до сім'ї європейських народів. Держава має сприяти суспільному визнанню величезної цінності й значущості історичної пам'яті для перспектив модернізації, демократизації та європеїзації України. Представники інтелігенції повинні зробити все, що від них залежить, щоб подолати кризовий стан (дуалізм) історичної пам'яті українців, нівелювати контраверсійність в оцінках ключових подій історичного минулого; деконструювати у структурі історичної пам'яті імперсько-радянські стереотипи та міфологеми. Для цього слід сприяти включенню локальних уявлень і оцінок історичного минулого України у загальнонаціональний наратив історичної пам'яті; активізації суспільного інтересу до національної історії й створенню належних умов для його задоволення; збереженню, актуалізації й ретрансляції колективних уявлень про минуле; відродженню досвіду та культурних кодів відтворення та передачі історичної пам'яті.

Державна політика пам'яті має бути орієнтована на збереження політичної стабільності, неконфліктності суспільних відносин. Враховуючи, що процес примирення національної пам'яті в Україні ще далекий від завершення, а історичне минуле перманентно виступає чинником суспільної напруги, нагальною є потреба у пошуку інтегративних ідей та стратегій, ретельного прогнозування суспільної реакції на них, попередження виникнення нових ліній «розколів» і протистоянь.

Серед значного арсеналу форм та засобів формування історичної пам'яті провідне місце належить історичній освіті, актуалізації національних «місць пам'яті», національного Пантеону, історико-культурної спадщини, музейних експозицій та бібліотечних фондів. Потужним джерелом конструювання масових історичних уявлень є твори мистецтва, засоби масової інформації, символічний простір пам'яті, комеморативні практики й ритуали.

Підтримка розвитку історичної науки, підвищення впливу професійних істориків на формування історичної пам'яті має бути невід'ємним компонентом державної політики пам'яті. Потребує вдосконалення нормативно-правова та інституціональна база даного сегменту державного управління. Посиленої уваги держави вимагає діяльність Українського інституту національної пам'яті. Його ресурсна база, повноваження та координуюча роль мають бути суттєво розширені. Дієвим інструментом державної політики пам'яті є співпраця з інституціями громадянського суспільства.

Одним із напрямків реалізації державної політики пам'яті в контексті забезпечення гуманітарної безпеки держави є дослідження стану збереження і

популяризації історико-культурної спадщини. Наша держава є однією з провідних країн Європи за кількістю об'єктів історико-культурної спадщини (близько 140000 – це майже в 2,5 рази більше, ніж у Польщі) [2]. Але, на жаль, цей потужний культурний потенціал не використовується повною мірою через наявність низки значних проблем у даній галузі. На сьогодні слід відмітити досить низький рівень державного менеджменту у сфері охорони та збереження культурних об'єктів, у просуванні культурно-рекреаційного бренду національної спадщини. Причинами цього є інерція адміністративного управління, брак актуальних інформаційних й інтелектуальних технологій і значною мірою недостатність відповідного фінансування галузі. Внаслідок браку коштів реставрація та ремонт пам'яток проводилися в недостатніх обсягах, тому нині до 50-70% об'єктів історичної культурної спадщини в багатьох регіонах України мають незадовільний технічний стан, до 10% - аварійні. Приблизно 300 пам'яток національного значення потребують ремонтно-реставраційних або консерваційних робіт. З двадцяти тисяч пам'яток архітектури та містобудування кожна десята пам'ятка потребує негайного втручання реставраторів. Близько мільйона одиниць зберігання музейних цінностей на сьогодні також потребують реставраційних робіт [3].

За попередніми розрахунками, орієнтовна вартість лише першочергових протиаварійних і ремонтно-реставраційних та консерваційних робіт становить близько 600 млн. гривень [4]. Значну частину витрат щодо фінансування цих робіт бере на себе держава. Але цих коштів недостатньо, тому поряд із цим постає нагальна проблема знаходження недержавних джерел фінансування, спрямованих на збереження об'єктів історико-культурної спадщини, зокрема через використання механізмів оренди, концесії чи приватизації.

Важливим аспектом утвердження національної самосвідомості українського суспільства та популяризації національної культури є підтримка державної мови. Відповідно до статті 10 Конституції України Державною мовою в Україні є українська мова [5].

Держава забезпечує всебічний розвиток і функціонування української мови в усіх сферах суспільного життя на всій території України. Останнім часом це питання надто політизувалося, наука політичних сил вимагала введення російської мови як другої державної. Проте Президент України В.Янукович під час вручення Шевченківських премій в Каневі чітко зазначив, що єдиною державною мовою є і буде українська. Хоча це аж ніяк не заперечує використання російської та інших мов національних меншин у різних сферах суспільного життя. Адже в статті 10 Конституції України зазначається, що в Україні гарантується вільний розвиток, використання і захист російської та інших мов національних меншин України. У рішенні Конституційного суду України №10 від 14.12.99 чітко визначено, що поряд із державною мовою при здійсненні повноважень місцевими органами виконавчої влади, органами Автономної Республіки Крим та органами місцевого самоврядування можуть використовуватися російська й інші мови національних меншин у межах і

порядку, що визначаються законами України. Слід відзначити, що в українському суспільстві є певний громадський запит на введення російської мови як другої державної. Згідно з матеріалами соціологічного дослідження, проведеного ІС НАНУ та службою «Соціс» у травні 2007 р., статус української мови як єдиної державної при забезпеченні права всіх громадян на спілкування бажаною (читай – російською) мовою підтримали у травні 2007 р. 71,6% громадян (не підтримали – 20,3%, не визначилися – 7,1%), статус російської мови як другої державної в Україні підтримали 48,6% (не підтримали – 40,0%, не визначилися – 11,4%), статус російської мови та мов національних меншин як офіційних в окремих регіонах України підтримали 42,5% (не підтримали – 38,2%, не визначилися – 19,3%).

Для вирішення цієї проблеми слід активніше впроваджувати положення Європейської хартії регіональних мов або мов меншин, ратифіковану Верховною Радою України 15.05.2003 яка чітко визначає, що право на використання регіональної мови або мови меншини у приватному та суспільному житті є невід'ємним правом відповідно до принципів, проголошених у Міжнародному пакті Організації Об'єднаних Націй про громадянські і політичні права та відповідно до духу Конвенції Ради Європи про захист прав і основних свобод людини. Також потрібно вдосконалити відповідне законодавство, зокрема слід розробити проект внесення змін до Закону «Про мову в Україні», в якому потрібно законодавчо забезпечити (з метою захисту прав російської мовної групи та мов національних меншин) права місцевих громад (чи то шляхом референдуму, чи, краще, рішенням органів місцевого самоврядування в окремих містах і селах) на проголошення російської мови на своїй території офіційною регіональною мовою з чітким законодавчим визначенням статусу таких регіональних офіційних мов. Разом із тим у проєкті Закону варто також чітко зазначити, що запровадження офіційних регіональних мов в Україні не відміння державності української мови на всій території України. В новому «Законі «Про мову в Україні» бажано запровадити обов'язковий іспит на знання української мови як державної всіма державними службовцями, керівниками всіх державних установ і підприємств, працівниками державних підприємств із обслуговування населення (передусім медицини, освіти, культури). Також на територіях, де використовуються регіональні мови запровадити обов'язковий іспит на знання регіональних офіційних мов усіма державними службовцями, керівниками всіх державних установ і підприємств, працівниками державних підприємств із обслуговування населення. Це буде сприяти тільки підвищенню мовної культури чиновників і населення загалом, що наблизить Україну до європейських країн, де відповідні норми Європейської хартії вже давно введені в дію і для яких знання двох чи більше мов є нормою. У Швейцарії, наприклад, державними є 4 мови і кожен чиновник повинен ними володіти.

Для забезпечення розвитку і популяризації української культури слід розробити низку заходів щодо захисту інформаційного простору України, зокрема через заборону ввезення та поширення в Україні

іноземного інформаційного продукту (книг, фільмів, дисків тощо), який, популяризуючи систему утилітарних, прагматичних цінностей, часто прямо пропагує насилля та розпусту, що несе значну загрозу психічному й моральному здоров'ю української нації, насамперед молоді. Дані соціологічного дослідження, проведеного Інститутом психології ім. Г.С.Костюка, зазначають що 58% молоді прагнуть копіювати поведінку телегероїв, здебільшого з іноземних фільмів, а 37,3% молоді люди взагалі готові вчинити протиправні дії, наслідуючи телегероїв. Це досить небезпечна тенденція, яка несе значну загрозу майбутньому України. Для вирішення цієї проблеми варто розробити систему заходів для формування національного інформаційного простору та протидії проникнення в нього шкідливого інформаційного продукту.

Позитивним у цьому аспекті є підготовка нового проєкту Закону України «Про захист суспільної моралі». Однією з невідмінних умов формування національного інформаційного простору є комплексна та ефективна протекціоністська політика держави, головним завданням якої є стимулювання створення відповідних індустрій і забезпечення їх стійкого розвитку. Передусім це: 1) розвинена та впливова у суспільстві система загальнонаціонального Суспільного мовлення з такими виробничо-технологічними складовими як загальнонаціональне та супутникове телерадіомовлення; онлайн мовлення в Інтернет; виробництво телесеріалів і телепрограм; 2) конкурентоспроможна система національного кіновиробництва та кінопрокату; 3) національна система глобального збирання і поширення інформації, що орієнтована на активне розповсюдження відомостей про Україну й створення її позитивного іміджу у світі.

Варто також розробити низку заходів щодо підтримки вітчизняного книговидавництва. Серед основних проблем у галузі книговидання ми можемо виділити такі:

- недостатній рівень розвитку українського книжкового ринку, обмежений асортимент продукції вітчизняного книговиробника. За даними Української книжкової палати ім. Івана Федорова, в 2009 році в Україні видано 48354500 книг і брошур (близько 1 книги на людину) [6]. Для порівняння: у Російській Федерації на 1 мешканця припадає 3-4 книги, у Білорусі 6-7, у західних країнах - 10-12;

- переважання на вітчизняному книжковому ринку іншомовних, зокрема російськомовних видань, що вкрай негативно впливає на мовну та культурну ситуацію в країні;

- недостатній рівень популяризації вітчизняної книги. За даними проєкту "Дослідження книжкового ринку", ініціаторами якого є Міжнародний фонд "Відродження" та Fund for Central and East European Book Projects, серед українців зменшується цікавість до книжок. Число тих, хто зазначав відсутність потреби у книжках/цікавості до книжок, зросло з 49% у березні 2007 до 56% у березні 2008;

- нерозвиненість системи книгорозповсюдження в Україні, відсутність кваліфікованих фахівців даної галузі та недостатня кількість вітчизняних книгарень. В Україні їх нараховується близько чотирьох

сотень (для порівняння у Польщі – 2,5 тисячі). Переважна більшість із цих книгарень в Україні знаходяться в обласних центрах і великих містах. В Україні одна книгарня припадає на 96 тисяч населення, в той час як у Франції - на 20 тисяч, у Росії - на 75 тисяч населення.

Для вирішення вищезгаданих проблеми важливо, на наш погляд реалізувати такі кроки:

- визначити книговидавничу галузь України стратегічним пріоритетом гуманітарної політики держави

- розробити комплекс заходів у популяризації української книги серед населення, зокрема через встановлення нормативів на обов'язкове надання електронними та друкованими ЗМІ часу і площ для реклами вітчизняної книги, через створення спеціалізованих друкованих видань, телевізійних та радіо-програм;

- внести зміни до чинного законодавства, зокрема поправки до Закону України «Про оренду державного та комунального майна», які надають суб'єктам видавничої справи пріоритетне право оренди приміщень у будинках державної і комунальної власності з встановленням ставок орендної плати на рівні закладів культури та освіти без тендерних і конкурентних процедур за умови видання та продажу ними не менше, ніж 50% україномовних книжок;

- розробити систему заходів, спрямованих на створення загальнонаціональної мережі книгорозповсюдження, зорієнтованої на реалізацію продукції вітчизняного книговиробника, зокрема через внесення змін до Закону України «Про соціальні стандарти та нормативи», які передбачають встановлення спеціальних норм для кожної адміністративно-територіальної одиниці щодо кількості обов'язкових книготорговельних площ, залежно від чисельності населення ;

- створити механізми звільнення від оподаткування меценатських і спонсорських коштів, спрямованих на розвиток вітчизняної книги та коштів, інвестованих з інших сфер діяльності у вітчизняне книговидання ;

- розробити систему заходів, спрямованих на захист національного ринку книговидання та запобігання доступу контрафактної книжкової продукції на вітчизняний книжковий ринок.

Одним із найбільш важливих чинників, який значною мірою впливає на формування належного рівня гуманітарної безпеки, є створення потужної системи морально-духовних цінностей. Саме духовні цінності, функціонуючи як специфічні сенсоутворюючі джерела існування людини та серцевина механізму самоорганізації безпеки суспільства, стають важливим чинником соціально-політичної стабільності держави та провідними критеріями її сталого просування.

Одночасно з цим держава повинна забезпечити своїм громадянам право і можливість задовольняти свої духовні потреби на умовах рівності для всіх соціальних, національних, конфесійних груп населення. Без цього неможливий розвиток духовності, моральних засад, інтелектуального потенціалу українського народу. У Конституції України зазначено: «Кожен має право на свободу світогляду і віроспо-

відання. Це право включає свободу сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, безперешкодно відправляти одноособово чи колективно релігійні культи і ритуальні обряди, вести релігійну діяльність... Церква і релігійні організації відокремлені від держави... Жодна релігія не може бути визнана державою як обов'язкова» [7].

Духовні цінності, як пріоритети національних інтересів, визначені Законом України «Про основи національної безпеки України» і розглядаються як складові частини загальної національної безпеки, тобто у нашій державі існує законодавче підґрунтя для формування правового поля, що визначає духовні пріоритети і забезпечує захист національних інтересів у сфері духовного життя українського суспільства.

Проте, попри нагальну потребу, повне осмислення духовної безпеки як важливої проблеми українського суспільства, на жаль, поки що не відбулося. Невідкладність цієї проблеми викликана кількома важливими чинниками, які характеризують сучасний стан українського суспільства.

Це криза основ світогляду, зумовлена руйнацією старих та несформованістю нових пріоритетів в умовах пострадянської дійсності. Це сприяє розмиванню національних і традиційних цінностей українського народу та уможливорює маніпуляцію свідомістю громадян в інтересах окремих політичних груп або неорелігійних псевдо-духовних організацій.

Така невизначеність спричинила духовну маргіналізацію значної частини населення країни, відсутність у неї духовно-релігійної, культурної та громадянської самоідентифікації, що також дає вільний простір для нав'язування масовій свідомості невластивих нашому народові цінностей, а саме – примітивних утилітарних смислів споживання і репродуктивного існування як наслідків глобалізаційного процесу. Більше того, для можливості маніпуляції масовою свідомістю зараз з'явилися потужні інформаційні технології.

Треба також враховувати, що в Україні існує поляризація ідеологем і відповідних цінностей у суспільстві. Вона знайшла відображення в різній спрямованості геополітичних інтересів та в різному баченні подальшого розвитку країни. Ця поляризація може привести до розколу нації. Отже, ми бачимо, що для повноцінного життя суспільства та його сталого розвитку необхідне функціонування певних об'єктів духовної сфери. Такими об'єктами є: свідомість (індивідуальна, національна, суспільна); свобода думки, світогляду та переконань; духовна культура і духовні цінності; релігійні інститути (Церква); інтелектуальна діяльність, соціокультурні інститути (наукові, мистецькі), стабільне функціонування яких забезпечує духовні потреби соціуму. Вони потребують захисту з боку держави і суспільства.

Але основними інституціями, на наш погляд які формують духовні цінності, є релігійні інститути. Саме вони як ціннісноформуючі структури є важливою складовою національної безпеки України. Загалом під релігійною складовою національної безпеки України слід розуміти такий стан релігійно-церковного життя нації (її державно-церковних, між-церковних та внутрішньоцерковних стосунків), що є чи за певних обставин може бути загрозою націона-

льним інтересам держави, стабільному розвитку суспільства та здійсненню невід'ємних прав і свобод громадян. Це стан захищеності життєво важливих духовно-релігійних інтересів українського суспільства (особи, груп віруючих, держави) від внутрішніх загроз і зовнішнього втручання та система суспільно-політичних заходів, яка забезпечує цю захищеність.

Сьогодні в Україні набрав сили бурхливий процес творення нової моделі релігійно-церковного буття і особливості цього процесу є те, що він розвивається не лише за рахунок дії внутрішніх чинників, а й під впливом активної місіонерської діяльності закордонних релігійних організацій і центрів. Інтереси національної безпеки України, зважаючи на чітко окреслене територіальне поширення церков, вимагають призупинити неконтрольований потік ідеологічної обробки закордонними служителями культу українських громадян.

Враховуючи складну економічну, соціально-політичну і культурно-релігійну ситуації в країні, неформовану правову базу, порівняно низький рівень життя населення, можна розглядати діяльність деяких закордонних місіонерів як спробу втручання у внутрішні справи нашої держави, намагання впровадження чужих цінностей, що далекі від національної культури і традицій. Безконтрольне перебування в країні деяких закордонних емісарів, їх протиправна діяльність переростає в дестабілізуючий фактор у міжконфесійній ситуації.

Висновки

Вітчизняний історичний досвід переконує, що нерозуміння процесів, які мають місце у гуманітарній сфері загалом та релігійному житті зокрема, й некеріваність ними призводить до руйнівних конфліктів у

державі. Нині в Україні має бути пріоритетним напрям на консолідацію всього суспільства з націленням його політичної волі на реалізацію загальнонаціональних інтересів та максимальним використанням духовно-інтелектуальних потенцій. Серед першочергових завдань консолідації нації – нейтралізація загроз сепаратистських тенденцій, підвищення життєвого рівня населення, модернізація управління державою і суспільством та зміцнення духовно-морального здоров'я народу. Важливу роль у цей складний і відповідальний період здатна відіграти вважена і водночас динамічна державна політика України у сфері державно-церковних відносин та обстоювання власних національних інтересів.

Підсумовуючи, слід зазначити, що вирішення більшості з вищезазначених проблем у гуманітарній сфері буде сприяти розвитку національної культури, консолідації та зміцненню українського суспільства.

Список літератури

1. Указ Президента України „Про стратегію національної безпеки України” // Стратегічна панорама. – 2007. – № 1, <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Титова О. Деякі актуальні питання збереження культурної спадщини України. / О.Титова // Праці центру памятознавства. К., 2009. – 5 с.
3. Як Україні позбутися пам'ятників і музеїв [Електрон. ресурс] - Режим доступу// Главред[веб-сайт] - Режим доступу: ua glavred.info/archive/2008/04/25/164750-1.html
4. Охорона культурної спадщини в Україні. [Електрон. ресурс] // Журнал «Музеї України»[веб-сайт] - Режим доступу: <http://www.museum-ukraine.org.ua/index.php>
5. Конституція України: - К.: Просвіта, 1996. – 5 с.
6. Оперативні дані випуску книжкової продукції у 2009 році[Електрон. ресурс] // livejournal[веб-сайт] - Режим доступу: <http://mc-m-a-r-a.livejournal.com/>
7. Конституція України: - К.: Просвіта, 1996. – 14 с.

Л.В. Чуприй

ИСТОРИКО-КУЛЬТУРНЫЕ ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ ГУМАНИТАРНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ УКРАИНЫ

В статье анализируются актуальные отечественные историко-культурные проблемы в контексте достижения консолидации украинского общества и предлагаются рекомендации по повышению эффективности правовых, моральных, религиозных и других механизмов реализации гуманитарной безопасности.

L. Chupriy

HISTORICAL AND CULTURAL PROBLEMS AND PERSPECTIVES OF HUMANITARIAN SECURITY OF UKRAINE

In the article the state of humanitarian safety of Ukraine is analysed and recommendations are offered in relation to the increase of efficiency of legal, moral, religious mechanisms of realization of humanitarian safety.

УДК 1 (091)

О.А. Аулін, дослідник інформаційно-аналітичного центру «Злато-Чорномор'я»

ОСОБЛИВОСТИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ МІФОЛОГІЇ ТУРКМЕНИСТАНУ

У статті розглядається специфіка формування системи соціальної міфології Туркменістану в 1990-2006 роках у контексті можливих наслідків для українського соціуму.

Вступ

Сьогодні на діяльність мусульманських общин і їх лідерів, які з кожним роком все активніше впливають на найважливіші світові геополітичні, гео економічні й соціокультурні процеси, значний вплив здійснює міфологічний чинник. Ця тенденція постійно посилюється. Україна в даному контексті також не є виключенням. На її території проживає значна кількість мусульман, від дій яких багато в чому за-

лежить соціально-політична стабільність і подальший розвиток країни.

Постановка завдання

Сутність наукової проблеми, яка розглядається в статті, полягає в тому, що на сьогоднішній день відсутні роботи, в яких створення сучасної міфологічної системи в конкретній мусульманській спільноті на пострадянському просторі розглядалася б загалом. Внаслідок цього істотно ускладнюється прогно-